

Cafè Pirinenc

Vilada

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: C/ Teodor Miralles 33
Emplaçament Entre el c/Teodor Miralles 33 i la plaça de la Vila.

Coordenades:

Latitud: 42.13695
Longitud: 1.93133
UTM Est (X): 411685
UTM Nord (Y): 4665534

Classificació

Número de fitxa 08299 - 187
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani
Segle XX
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: La pintada uniforme de la façana ha amagat l'ús estètic del maó en alguns punts de la casa com les porxades.
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Social
Titularitat Pública
Titular: 1958708DG1615N0001RQ
Autoria de la fitxa Martí Picas. INSITU SL
Data de registre de la fitxa: dl., 03/12/2018 - 01:00

Descripció

L'antic cafè Pirinenc es troba ubicat al centre del nucli de Vilada, just sota la plaça de l'Ajuntament i al peu de la Carretera C-26 al seu pas per Vilada on rep el nom de c/ Teodor Miralles. Es tracta d'un edifici sobri del primer terç del segle XX el qual estava planificat a l'estil dels casinos i ateneus populars de l'època. Edifici de planta rectangular, disposa de planta baixa i pis. La coberta és a doble vessant amb el carener orientat d'est a oest. La façana principal és la façana de migdia. A la planta baixa s'organitzen dues parelles de grans finestrals rematats amb punt rodó amb un espai llis central que originalment era utilitzat per col·locar publicitat. La distribució del pis és similar i disposa de dos parells de grans finestrals de marc rectangular i un espai central buit. Les quatre obertures són portes que donen accés a un gran balcó continu amb barana de forja de barrots de secció quadrada. Tots els marcs originals de portes i finestres estan acabats amb maó per oferir un acabat més estètic. L'edifici és de pedra tot i que estava arrebossat. La posició de l'edifici i l'adaptació al terreny n'augmenta la singularitat perquè no hi ha un accés interior entre pisos. A la façana est, una graonada de pedra dona accés a una porta amb arc de mig punt (ara tapiada). A sobre la porta un gran finestral rectangular il·lumina el pis. La façana de ponent és possiblement la més singular. A llevant també hi trobem una segona porta amb arc de mig punt. El desnivell entre carrer i plaça se salva amb unes escales de pedra adossades a la façana (llevant) exterior a través de les quals s'accedeix a la plaça de la vila. Al capdamunt de les escales hi trobem una segona porta de marc rectangular que dona accés al 1r pis a peu pla des de la plaça. I l'element més singular és un pas elevat que sobrevola per damunt les escales i obre un segon accés a l'interior del pis des de la plaça. La façana nord no disposa d'elements d'interès. L'interior de l'edifici es caracteritza per ser dues grans sales obertes sense gairebé cap compartimentació.

Història

Tal com descriuen Soca i Rumbo en la memòria del Mapa de Patrimoni Cultural de Vilada de l'any 2002, sembla que la seva construcció es finançà a partir d'una subscripció popular d'accions, encara que, uns anys més tard, quedà només en mans dels accionistes majoritaris. Té una planta més o menys rectangular. La seva estructura ja deixa veure que no ha estat mai un edifici destinat a l'habitatge, sinó a diversos usos socials. El local ha acollit diverses entitats des de començament de segle i s'hi han portat a terme diverses activitats, especialment al primer pis, que va ser durant molts anys utilitzat com a cinema, amb el nom de Cine Pirenaico (més endavant anomenat Cine Picancel). Les entitats que hi van tenir la seu van ser el Centro Moral Recreativo Viladense i, posteriorment, l'Ateneu Nacionalista de Vilada. La planta baixa, sembla que s'ha utilitzat sempre com a cafè. Fins fa ben pocs anys el local del cafè, mantenia un estil tradicional i pintoresc, però en morir Joan Ferrer, l'últim cafeter, l'establiment es tancà. Al tombant de segle XXI, el primer pis va ser habilitat per l'Ajuntament de Vilada com a casal de gent gran i centre cívic, i la planta baixa hi ha instal·lat el dispensari mèdic.

Segons expliquen Costa i Tort, a Vilada hi havia dos bàndols: els Cacics i els Esquerdats. "Ja ho hem vist en parlar de construccions anteriors: Vilada no era el típic poble muntanyenc només de pagesos i pastors, sinó que hi havia un important proletariat que treballava el tèxtil al bosc. A més caldria afegir-hi els homes que per misèria, per no haver d'anar a fer el soldat o per assegurar-se la subsistència, feien de miners a la Nou i a Fígols. Per tant, la conflictivitat social i l'enfrontament entre els proletaris i el grup dominant estaven assegurats. No és estrany, doncs, que malgrat que Vilada mai no hagi arribat als mil habitants, tingués dos metges i dos cafès, i fes dues festes majors. El cafè de Baix, avui tancat, era el dels Cacics. Estava al costat de Cal Vinyes".

En el treball de Botella MR ens descriu que el Dr. Soler i Daniel també era un home posat en política, va ser Secretari General de la Lliga Regionalista. "En els anys en què en Soler va venir a Vilada la situació política començava a despertar consciències entre el jovent del poble que ja sabien de lletra i els diaris arribaven amb certa regularitat; els joves tenien criteri i opinaven sobre la situació del país. Això va fer que es creessin dos bàndols: els Cacics i els Esquerdats, els cacics eren els partidaris de la família Ferrer (Beps) i

els esquerdaters eren els partidaris del metge Soler. Estaven tant partits que inclús van arribar a fer dues festes majors alhora, els cacics ballaven a la sala que hi havia darrere el cafè de baix o cafè Picancel on després i durant molts anys va ser cine del poble, i els esquerdaters feien el seu sarau darrere cal Gep, en una placeta que hi havia on ara hi ha la capella de Fàtima.

En Soler va promoure la construcció del Casal Pirinenc, va ser una obra d'iniciativa popular. Les famílies compraven títols de propietat segons les seves possibilitats econòmiques; primer es va construir la part de baix que fou on s'ubicà el cafè Pirinenc i amb el temps es féu la segona fase, al pis de dalt, amb una sala polivalent. El 1921 es va fundar l'Ateneu Democràtic Nacionalista de Vilada, presidit pel Soler i Daniel, volia ser una entitat d'àmbit cultural".

Bibliografia

SOCA, I. El cinema a Borredà i a Vilada, L'Erol, núm. 51, estiu-tardor, pàgs. 39-41. 1996

COSTA I SAVOIA, E. i TORT I DONADA, J. (2003): Vilada i la seva rodalia : guia geogràfica. Gestió i Serveis Socioculturals. BCN

BOTELLA MR, El ressorgiment d'un poble. Treball presentat al Premi Literari Aurora Bertrana, Vilada, 2018. No publicat.

